SVENSK MUSIKTIDNING.

N:o 17. | Redaktör och utgifvare: **FRANS J. HUSS.** Expedition: Hötorget 6, 1 tr. upp öfv. gård. | Stockholm den 1 November 1888. | Pris: Helt år 5 kr., Lösn:r 25 öre. Bilagan I: 75 öre, II: 50 öre. | Årg. 8.

Erik Gustaf Geijer.

Minnet af Erik Gustaf Geijer, den store häfdatecknaren och filosofen, den snillrike skalden och tonsättaren, den ädle älskade universitetsläraren har återupplifvats i dessa dagar genom aftäckningen af hans bildstod, som nu pryder platsen framför det nya akademiehuset i Upsala. Såsom Lund förut fått sin Tegnérstaty har nu Upsala fått sin Geijerstod, och en värdigare representant för den nordiska universitetsstaden har man ej kunnat finna. Generation efter generation af unga akademiska medborgare skola hädanefter på sin väg till lärdomssalarne vandra förbi och se upp till bilden af den man, hvars ädla personlighet och rena, sjelfständiga karakter icke mindre än hans epokgörande verksamhet i vetenskapens tjenst och hängifvenhet åt tonernas sköna konst gör honom mer än någon annan värdig att tjena den unge akademikern till föresyn och uppmuntran. »Att tänka fritt är stort, att tänka rätt är större», lyder ju valspråket öfver ingången till akademiehusets aula; bättre illustration till detta valspråk gifves väl ej än Geijerstoden, som nu pryder dess förgård, ty i att tänka fritt, stort och rätt — vi kunna tillägga äfven skönt — stod han på sin tid främst vid sin akademi, ja man kan väl säga främst inom sin nation och till och med bland sina samtida. Här är ej platsen att skildra Geijers vetenskapliga bedrifter eller hans betydenhet som politisk-religiös skriftställare ock skald; här vilja vi i öfverensstämmelse med vår uppgift endast vända uppmärksamheten åt Geijers verksamhet på tonkonstens område, ett ämne som dock förut varit behandladt i dessa spalter, nemligen i en uppsats »Geijer som tonsättare» af A. L., då för fem år sedan firades hundraårsdagen af hans födelse. I denna uppsats framhölls Geijers betydelse såsom nordisk tondiktare, såsom den hvilken först mera tydligt anslog den nordiska folktonen och så förträffligt vetat att sätta sig in i folkdikten, efter hvad hans mästerliga företal till Afzelius' folkvisesamling intygar; äfven talades der något om Geijers tonsättningar och framställdes den önskan att hans solosånger, nu nästan bortglömda, åter måtte komma till heders. De uppgifter som här gåfvos vilja vi nu fullständiga så vidt ske kan, och ehuru Geijer såsom tonsättare icke egde betydelse i det hänseende, att han riktat tonkonsten med några på djupare musikaliska studier grundade storverk, så bör det dock vara af intresse att så fullständigt som möjligt lära känna den snillrike och mångsidige mannens verksamhet äfven på detta fält, så mycket mer som det förnämsta Geijer här åstadkommit, den enkla sången och visan, bärande snillets prägel och vitnesbörd om det rikaste och varmaste hjerta, äro klassiska mästerverk af oförgätligt värde. Geijers sånger äro icke försök att sätta en melodi till gifna ord; de äro barn af en omedelbar inspiration, barn af hjertats snille mer än tankens, enkla rena känslostämningar hos en person, som måste tolka i toner hvad som rör sig inom honom, och härigenom tala de till hvarje hjerta, till det verkligt musikaliska sinnet ett språk som aldrig kan blifva föråldradt och ständigt skall förstås. Geijers sångmö bär allvarliga drag och har sin blick ofta riktad mot höjden; det är ofta den religiöse, inåtvände filosofens känslor hon tolkar, men dessa framsprungna ur ett för naturens skönhet och storhet öppet sinne ur en varm kärlek till fosterland och menskligt. Det är en stor ande som uttalar sig äfven i de minsta af de miniaturer som utgöra flertalet af Geijers tondikter. Om än såsom det anmärkts, dessa sånger af det yngre slägtet icke äro så uppmärksammade som de förtjena, så tör väl, hur än smaken vexlar, hvarje verkligt musikaliskt sinne, ett sådant som kan älska det på en gång sanna, enkla och sköna i tondiktning, alltid komma att högt värdera Geijers sånger. Eller tror väl den, som hört och förstår sådana stycken

Erik Gustaf Geijer.

som »Natthimmeln»: »På nyårsdagen» (Ensam i bräcklig farkost), »Resedan», »Vikingen», »Kolargossen», »Gräl och allt väl», »Höstsädet», »Sparfvens visa», »Toggenborg», att de snart skola glömmas eller deras klassiska värde underskattas? Och de fosterländska körsångerna »Fädernesland hvars herrliga minnen», «För Gud och sanning rätt och ära», »O yngling, om du hjerta har», »Svanhvits sång», nog skola de länge lefva och älskas bland den akademiska ungdomen, bland Geijers kära studenter, för hvilka de skrefvos, liksom hans »Aftonbetraktelse»: »Stilla skuggor breda sig i qvällen» väl kommer att stämma till andakt slägte efter slägte ännu i långa tider. De här uppräknade sångerna äro väl de som för närvarande äro mest bekanta, men det finnes ibland samlingen af dem många andra, som ej få lemnas åt glömskan ja, som i hvarje hem, der sångens toner ljuda, borde höra till den klassiska repertoar, som aldrig får läggas å sido.

Hit kunna räknas alla de som innehållas i första häftet af den hos Abr. Lundquist utkomna samlingen, hvaribland vi först nämna de något större och af en särdeles frisk anda genomfläktade »Söderländskan i norden», »Skärslipargossen», »Flicktankar», »Blomsterplockerskan» samt »Hvad jag älskar» (»Grönskande jord min helsning tag»), »Min politik» och »Skridskovisan». Den senare är såsom orden antyda skrifven på äldre dagar sedan »ålderns snö silfrat hans hår»; man vet ock att Geijer ännu som 60-åring deltog i skolgossarnes och studenternas skridskoförder på Fyris. Utom de förut nämnda sångerna ur detta häfte innehåller det »Bilden», »Den slumrande lilla flickan», »Vallflickans aftonvisa», »Gondolieren», »Mod och försakelse», »Ur dansen», »Min hustrus visa», »Första aftonen i det nya hemmet», »På vattnet», »Tal och tystnad», »Aftonklockan», »Den enfaldiga visan», »Den nalkande stormen», »Kommer ej våren», »Salongen och skogen», »På en resa till hembygden» och den lilla duetten »Afton på sjön». Andra häftet i denna samling kan man betrakta såsom en efterskörd af solosången. I detta förekommer de större styckena »Barndomsminnen» och »Ur Lidners Medéa» (»Det fins en evig makt») samt af framstående värde »Vikingen» och »Till min dotter». Bland de öfriga, som vi för fullständighetens skull uppräkna, ha vi funnit; »Anderöst» (»om sent ur aftonrodnans slöja»), såsom hörande till »Nya compositioner af G—r» utgifven i Poetisk kalender för åren 1812 och 1813; vidare innehåller häftet: »Min musik», »O yngling, om du hjerta har» (för soloröst) »Den 56:te födelsedagen», »Sångerskan», »Juldagen 1840». »Stjernglansen», »Den sörjandes morgon», »Det fordna hemmet». »Arbetarens visa», »Vid en väns tillfrisknande», »Afskedet», »Han», »Förgät mig ej», romans med ackompagnement af piano eller gitarr. I tredje och sista häftet finna vi nio duetter: »Husarbrudarna», »Spinnerskorna» och »Flickorna», af något större omfång, samt de mindre »Vår och saknad», »Kom! Farväl!», »Anna», »På en väns födelsedag», »På dagen af mitt silfverbröllop», »Det sextionde året», alla för sopran och alt, samt en Trio »Aftonen» (»Alla mödans barn till hemmet sig samka») för 2 sopr. och alt, »Solens nedgång i hafvet» (»Solen sjunker ned i haf») och »Aftonbetraktelse» (»Stilla skuggor») båda qvartetter för bland. röster och de båda mansqvartetterna: Marschen »För Gud osh sanning etc.» samt studentsången »Fädernesland, hvars herrliga minnen».

En äldre upplaga af Geijers sånger ega vi i *Musik för sång och pianoforte* utgifven af E. G. Geijer och A. F. Lindblad. Första häftet häraf (Upsala, Palmblad et C:i 1824) upptages af Geijer-kompositioner: »Thekla, En Anderöst» (»Hvar jag är du frågar, flyktig vorden»), »Till en liten flicka med en guldked (»Öfver berg och dal och sjö»), »Svanhvits sång» (solo), »I Maj 1812» (»Den som flyktat från en brottslig tid»), »Nähe der Geliebten» (»Ich denke dein»), »Nya märkvärdigheter», mansqvartett: »I verlden ses store män», (i Lewerths qvartettsamling »Gammalt och nytt», n:o 82). Häftet afslutas med en pianokomposition af Geijer, »Divertimento», F dur. »Vikingen» och »Kolargossen» förekomma i äldre häften, tryckta af Runbom och Schultén, Stockholm. Första större samlingen af Geijers »Sånger», utgafs på Hedboms förlag i flere häften. I ett häfte med titel »Sångstycken» finnes jemte förut omtalade saker ett par duetter: »De små» (»Hoppa, dansa, dockor ansa») och »Höstvisa» (»Kärlek i de förflutna dagar») — eget nog icke upptagna i Lundqvistska upplagan — »Soldatflickorna» (»Ack, när som stridstrumpeten skallar»), »I en ung flickas album» (»Kärlek lätt kommer och går»), »Tonerna» (»Tanke hvars strider blott natten ser»), mansqvartett. Ett annat häfte »Nyare sånger» på samma förlag slutar med marschen »För Gud och sanning». På Hedboms förlag utgafs äfven »Aftonstunder vid pianoforte, tillegnade min dotter af E. G. Geijer», små nätta än melodiska än etydartade pianostycken. Häftet börjar med en »Tillegnan» för sång (»Hur skönt ur vinterns dvala») och innehåller vidare: 2. Agitato; 3. moderato con anima, Pastorale; 4. Allegretto; 5. Moderato assai e cantando; 6. Alla breve con esspressione. Transcriptioner af Geijers sånger för piano hafva utgifvits af Hedbom, Abr. Hirsch och Elkan & Schildknecht. Af Geijers mansqvartetter förekomma i samlingen »Odinslund och Lundagård» marschen »Att älska Gud, kung, fädernesland», »Svanhvits sång» (»Stilla o stilla»), »O yngling, om du hjerta har», samt »Stilla skuggor». Samma sånger finnas äfven i de af Josephson och Arlberg utgifna (1 del utg. af Josephson) 100 sånger för 4 och 5 mansröster, innehållande derjemte qvartetten »Till mina vänner» (»Vänskap haf tack för allt hvad du gifvit»). — En »Serenad för soloröster och manskör» (»Sång och kärlek sammanbinda lifvets morgon med dess qväll») finnes tryckt i »Teater och musik» (d. 2 sept. 1846). Vidare ha vi att nämna »Afsked med eko» för mansqvartett och en liten trio »Vandrar du än», upptagen i Thunmans samling af trior.

Af Geijers instrumental-kompositioner äro ej många bekanta och ännu färre utgifna. Vi hafva här ofvan omtalat ett »Divertimento» och »Aftonstunder för piano». Hans mest omfattande arbeten af detta slag som utgifvits är Pianoqvartetten (E-moll) och en s. k. »Dubbelsonate» (4-händ. F-moll) för piano, till minne af fru Anna Elisabeth Löwenhjelm f. af Geijerstam, hennes sörjande make och moder tillegnad».

Genom välvilligt tillmötesgående af Geijers anhöriga hafva vi haft tillfälle att genomse ett par portföljer med Geijerska manuskript och ha funnit bland dem flere tonsättningar af honom, om hvilka man hittills ej haft någon kännedom. Geijer sjelf var ej så mån om att samla hvad han nedskref och flere af hans kompositioner blefvo räddade från glömskan genom att ha blifvit tillvaratagna af hans närmaste. A. F. Lindblad omtalar i sin uppsats »Erik Gustaf Geijer som tonsättare», hvilken bifogats Geijers lefnadsteckning till hans samlade skrifter, »att han för fru A. E. Löwenhjelm komponerade en mängd pianomusik, som aldrig uppskrefs, emedan denna sällsynt musikaliska väninna lärde och mindes dem utantill, sedan författaren, som för sin tid var en ganska skicklig fortepianospelare, spelat dem blott en eller två gånger. Men fru Löwenhjelm dog, Geijer hade småningom glömt dessa kompositioner och sålunda gingo hela cahierer af hans musik förlorade.»

Under den korta tid som till genomseende af de nyss nämnda manuskripten stod oss till buds kunde ingen närmare granskning af deras musikaliska innehåll och betydelse ega rum, vi måste derföre nu inskränka oss till blott en förteckning öfver desamma. Börja vi då med de större sakerna finna vi följande instrumentalkompositioner: *Quatuor* pour deux violons, taille et violoncelle, B-dur; *Sonate*, F-moll, »min vän Adolf Lindblad tillegnad»; *Dubbelsonate* för pianoforte. H. K. Höghet Kronprinsen i underdånighet tillegnad 1819 om hösten; *Sonate* för piano, G-moll, tillegnad Christine von Hofsten och Bengt Gustaf

Rappolt, och vidare för piano solo: *Midnattsfantasi,* Exercise. Aug. 1833; *Fantasi,* tillegnad Anna Lisa Lilljebjörn — skrifven i Devonshire i England, maj 1810, — alltså under den resa som Geijer straxt efter trolofningen med den älskliga ungmön, hans barndomsvän, företog i detta land; slutligen *Småstycken,* »tillegnade min dotter», på hvars första sida den djupt musikaliske komponisten, karakteristiskt nog tecknat den anmärkningen »N B med afsigt satta i en stil som ej tilllåter det nu brukliga häftiga och oförnuftiga slåendet på instrumentet». Af vokalsaker ha vi antecknat följande: En *Dubbelqvartett* för fruntimmers- och manskör, »Vänskap i dig mer jag har än verlden tänker». (Valborgsmessoafton 1846); *Sångqvartetter* för blandad kör: »*Minne och hopp*» samt »*Varning, hopp och bön*», »*Juldagen 1840*», »*Aftonkänsla*», »*Solnedgången*», dessa med pianoackompagnement; *Trio:* »*Nyårsdagen*» för fruntimmersröster, med pianoackomp. (1835); *Liten Trio* för sopr., alt och bas med de enda orden: »När jag tänker på min vän, solsken har hjertat då igen»; *Duetter* för fruntimmersröster: »*Kom harmoni*» (12 maj 1844); »*Kärleken på resan genom lifvet*», »Med enig kraft med lust och sång» — »ord och musique af E. G. Geijer»; *Uppbrottet,* »Än en gång ut från land kastas min lefnads båt», med anteckning: »sista visan i Upsala sept. 1846; *Det fordna hemmet* (äfven utg. som solosång). Af *Solosånger* anträffades en ny *Reseda,* »tillegnad Malla Montgommeri d. 7 nov. 1823, E. G. Gr.», med texten liknande den som tillhör den bekanta utgifna, nämligen »I de stilla svala lunder blommar jag så obekant, är ibland de dolda under främling från ett bättre land». Detta är hela texten. Äfven denna »Reseda», i F-moll, är en liten vacker sång ehuru ej af så stort värde som den gamla bekanta; till sist ha vi att nämna *Skaldens farväl,* till vännen Berg, som är daterad d. 3 juli 1838 Taxnäs, en egendom som tillhörde landshöfding Kræmer.

Geijer komponerade sällan musik till ord af andra författare. Bland de sånger som här uppräknats kunna vi ej finna mer än sex, till hvilka Geijer sjelf icke skrifvit ord, nämligen »Toggenborg» och »Svanhvits sång» af Atterbom, den förra efter Schiller, den senare ur »Lycksalighetens ö» samt »Anderöst» likaledes af Atterbom; ur Lidners Medéa: »O yngling om du hjerta har» och »Det fins en makt», samt »Stilla skuggor» med ord af Böttiger. Orden till »Nya märkvärdigheter» äro fri öfversättning från Schiller.

»Orden till sina sånger», säger A. F. Lindblad i den ofvannämnda uppsatsen, »fick Geijer vanligtvis till skänks af tillfälliga anledningar. Något för ögonblicket rådande intryck tvang honom till pianot, der en melodi först uppfanns och harmoniserades; sedan öfverlemnades åt poesien att närmare bestämma dess betydelse. Oftast uttryckte den en sensation af eller reflexion öfver något, som just då utom eller inom honom hade tilldragit sig, hvarföre också understundom hände, att till och med politik blandade sig i hans musik; t. ex. den gudomliga sången »Ensam i bräcklig farkost vågar seglaren sig på det vida haf». Det var hans själs första vibration, då beslutet fattades om utgifvandet af »Litteraturbladet» — hvarigenom han framställde sitt bekanta »affall» från den »historiska skolan. — Dit hör äfven den lilla täcka visan »Min politik», likaså den betydelsefulla sången »Höstsädet» . . . Lindblad yttrar vidare om Geijers sånger: »De äro skrifna till pianoforte, öfverlemnande äfven åt ackompagnementet en del af sin verkan; fordra derför, utom att sjungas väl, att äfven väl ackompagneras och förutsätta hos sångaren ett finare omdöme och en hjertligare uppfattning, än som rymmes inom måttet af en vanlig sångartalang. Det är i dessa sånger eller visor som Geijer är skald mer än någon i Sverige, och det är musiken som danat honom dertill.» Efter att ha tillbakavisat »allt resonneradt omdöme öfver Geijers musik i allmänhet« yttrar Lindblad till slut dessa vackra och träffande ord: »Om du vid åhörandet af den älsklige sångarens toner känner någon rörelse i ditt hjerta, någon tår på väg att sippra fram ur ditt öga, eller kanske en liflighet, som oemotståndligt rycker dig upp från din stol, att du med någon annan må meddela dig; — hvad du då, under inflytelsen af din hänförda känsla, antingen yttrar eller förtiger — det duger till ett total-omdöme öfver Geijers musik; och du skall då känna din tvekan ökas, huru vida du bör gilla eller ogilla den blygsamma, af sina högtidligare och förnämare syskon liksom undanträngda plats, tonkonstens gudinna intagit vid den oförgängliges urna.»

Den bild af Geijer i sina bästa år, hvilken är framställd å första sidan, må här åtföljas af en i största korthet affattad lefnadsteckning.

Erik Gustaf Geijer föddes på Ransäters bruk i Vermland d. 12 jan. 1783. Hans föräldrar voro brukspatron Bengt Gustaf Geijer och Ulrika Magdalena Geisler. Till sitt tolfte år åtnjöt han undervisning i ett hem, som var utmärkt för sin vittra bildning och der musiken ej heller var främmande. Vid sex års ålder påbörjades hans musikaliska uppfostran, som leddes af »hans goda, gamla, halft döfva älskade moster», som han i sina »Minnen» nämner med rörande tacksamhet. Större inflytande på hans musikaliska bildning utöfvade hans »välgörare» Bengt Gustaf von Rappolt, som gjorde honom bekant med Mozarts och Haydns sköna musik och införde honom i nejdens musikaliska hem. Det var denne »farbror» Rappolt han tillegnade den ofvan nämnde sonaten, säkert densamma hvarom han talar i ett bref af d. 4 maj 1801, deri han första gången talar om sina »kompositioner». Sändningen af sonaten måtte dock ha stält till oväntade uppträden i hembygden ty i det anförda brefvet till fadern heter det »Jag hade velat gifva halfva Upsala för att ha varit åskådare till den musikaliska striden mellan kapten Rappolt och Reyman. Allehanda slags ondt, såsom gäspning, sömnaktighet m. m., hade jag väl trott att min sonat skulle förorsaka, men att den skulle förskaffa hårluggar åt någon annan än herr auktorn sjelf, det hade jag ej på 100 mil när kunnat föreställa mig.»

Vid ofvannämnda 12 års ålder sattes Erik Gustaf i Karlstads lärdomsskola, der hans studier sköttes med sådan flit, att han 16 år gammal blef student i Upsala. Han studerade här flitigt, särskildt de klassiska språken förnämligast grekiskan, men filosofien var dock den vetenskap hvarmed han mest sysselsatte sig och som han mest värderade. Den ende universitetslärare till hvilken han närmare slöt sig var filosofen Benj. Höijer, hvilken han, efter hvad han sjelf säger, hade att tacka för hela sin vetenskapliga bildning. Geijers första litterära produkt blef emellertid ej filosofisk utan historisk. En tillfällig anledning förmådde honom att skrifva ett »Äreminne öfver Sten Sture d. ä.» (1803), för hvilket han erhöll Svenska akademiens stora pris. Den filosofiska lärostolen blef ej heller den plats Geijer intog såsom akademisk lärare; han blef nämligen efter att ha promoverats till filos. magister 1806, 1810 docent, 1815 e. o. adjunkt och 1817 professor i historia, och verkade såsom sådan alltjemt i Upsala, med undantag af de år han hade tjenstledighet för att odeladt egna sig åt fortsättningen af sin »Svenska folkets historia», till i febr. 1846, då hans helsotillstånd nödgade honom att afbryta sina föreläsningar. Hösten 1846 flyttade han till Stockholm för att fullfölja sina historiska arbeten men dog der redan d. 23 april 1847. Geijers stora betydelse för den fosterländska kulturen är af hvar man känd. Den store historikern, hvilken man har att tacka för »Svea rikes häfder» och »Svenska folkets historia», den oförskräckta tänkaren och filosofen, författaren till »Thorild», »Menniskans historia», »Också ett ord i tidens religiösa fråga», Göthiska förbundets fosterländske stridsman, »Manhems», »Odalbondens», »Vikingens» skald och författaren till uppsatserna »Om den gamla nordiska folkvisan» och »Omqvädet i de gamla skandinaviska visorna»,

psalmdiktaren och sångdiktaren Geijer — hvad han verkat särskildt på den svenska litteraturens område är för väl kändt och för omfattande att här behöfva eller kunna framställas. Denna hans verksamhet kan här endast antydas för att framhålla Geijers storhet i en mångsidigare belysning.

Geijersfesterna i Upsala

den 30 Oktober.

Geijerstoden aftäcktes nämnda dag under stora högtidligheter i Upsala.

Studentkåren samlades kl. 12 i Odinslund, derifrån den med fanor och standar tågade till universitetsplatsen och uppställde sig i en halfcirkel omkring stoden, som var kransad med späda granplantor.

På en estrad, som uppförts framför stoden, var plats beredd för Geijers slägtingar m. fl. Här såg man E. G. Geijers son, öfverstelöjtnanten Gustaf Geijer med fru, hans måg, landshöfdingen grefve A. L. Hamilton, hans barnbarn grefve Hugo Hamilton med grefvinna, Grefve Knut Hamilton samt grefvinnan Eva von Krusenstjerna, född Hamilton, och hennes man kapten E. von Krusenstjerna, fru Anna Geete, född Hamilton, äfvensom några medlemmar af kanslirådet Dahlgrens familj — kanslirådet Dahlgren är nämligen gift med en systerdotter till Geijer.

På platsen framför estraden sågos universitetskansleren v. Ehrenheim med familj, Geijerskomiténs ordförande, f. kanslern frih. Louis de Geer, och dess öfriga medlemmar, bland dem brukspatron Hj. Petré, landshöfding Treffenberg, bildhuggaren prof. Börjeson, som modellerat stoden och öfverintendenten Zettervall, som gjort ritningen till piedestalen, professorerne Ribbing, Nyblom m. fl.

På den nedre delen af universitetsplanen hade akademistaten, studentkåren, stadsfullmäktige, lärare vid allmänna läroverket och öfrige gäster fått sig platser anvisade.

Till den öfre terassen närmast framför universitetshuset hade öfver 1,500 biljetter utdelats genom studenter. De breda sandgångar, som omgifva universitetsplanen, voro upplåtna åt allmänheten, som i talrik mängd infunnit sig oaktadt det regniga vädret.

Klockan 1 uppstämde den tätt omkring stoden samlade studentkårens sångare »Vårt land», hvarefter frih. de Geer framträdde och öfverlemnade stoden till universitetet med följande tal:

»Till den svenska allmänheten utgick för 15 år sedan en uppmaning att lemna bidrag till en minnesstod åt Erik Gustaf Geijer, den store tänkaren, häfdatecknaren, konstnären och skalden, att resas vid det lärosäte, från hvilket han med blixten af sitt snille belyste de fosterländska häfderna och strödde omkring sig likt tändande gnistor de tankar, som för alla tider ingripit i bildningens gång. Denna uppmaning har blifvit fullt behjertad, och en bild, som återgifver dragen af Geijers ädla och helgjutna personlighet, har blifvit konstnärligt utförd och öfverlemnas nu till Upsala universitet som en tacksamhetsgärd åt hans minne och en ledstjerna för kommande slägten. Falle nu täckelset, som höljer denna bild!»

I det frih. de Geer slutade med ett: »Lefve Erik Gustaf Geijers minne!» — hvilket besvarades med fyrfaldigt hurra, under det fanorna sänktes — föll täckelset och det konstnärliga verket stod för allas blickar.

På en rund, hög piedestal reser sig den höga gestalten och vid piedestalens bas sitter på öfversta trappsteget den anslående qvinnofiguren »Geijers tanke».

Sedan förhänget fallit, frambar rektor Sahlin, vänd till frih. de Geer, universitetets djupa tacksamhet för den gåfva det fått mottaga.

Efter rektorns tal sjöngs af sångkören till Reissigers melodi »Se hist ved Eystresaltets Vove» ett festpoem, författadt af fil. kand. E. G. Lilljebjörn, en brorson till E. G. Geijers hustru.

Nu satte sig studentkåren i rörelse. Under helsning med sänkta fanor tågade studenterna rundt om stoden, led efter led blottande sina hufvuden. Och under tiden sjöng sångkören, som gick i teten: »O yngling om du hjerta har» etc.

Från stoden tågade kåren upp till universitetstrappan der efter utförande af sången »Härliga land» docenten Schéele, studentkårens ordförande, utbragte en hyllning åt frih. de Geer den nyss afgångne universitetskansleren. På friherrens tacksägelse för denna hyllning följde kraftiga hurrarop och sången »Stå stark du ljusets riddarvakt».

»*Geijersafton*» *i universitetets aula.* Programmet till denna fest, som började kl. 5, var ganska rikt, och inleddes med Beethovens »Egmont»-ouverture; derpå följde solo (kand. Sahlin) med kör (filharmoniska sällskapet) ur Wennerbergs oratorium »Jesu födelse». Härpå höll professor Sahlin högtidstalet, en koncentrerad teckning af Geijers person och verksamhet som historiker, filosof, skald och tonsättare. Efter talet följde några Geijerskörer för sopran, alt, tenor och bas »Aftonkänsla», »Afsked med eko», »Aftonbetraktelse» samt deklamation af skaldestycket *Manhem,* utförd af studentkårens ordförande doc. v. Schéele.

Med pianoackompagnemang utfördes derefter de Geijerska sångerna »Natthimlen», »Gräl och allt väl» (med. kand. J. Ahlfors), »Ensam i bräcklig farkost», »Den nalkande stormen» (kand. Sahlin) samt »Bilden» och »Skärslipargossen» (med. stud. N. Bellander).

Till sist utförde en större student kör »Fädernesland hvars härliga minnen» och »Svanhvits sång». Det hela afslöts vid 1/2 8-tiden med en af direktör J. P. Carstensen för dagen komponerad festmarsch. Samtliga körerna (blandade och manskörer) anfördes af direktör I. Hedenblad.

Under aftonens lopp anlände till universitetets rektor med anledning af dagens högtid flere telegram, bl. a. från Svenska akademien, Karlstads läroverk och Lunds universitet.

Geijersfesten å stora Gillesalen, smakfullt dekorerad med flaggor och sköldar kring en byst af dagens hjelte, var till trängsel besökt och mycket animerad. Bland inbjudna gäster märktes Geijers son och öfriga slägtingar, som bevistade festen, lektor Ödman m. fl. Första skålen vid festen gälde *fäderneslandet* och föreslogs af doc. v. Schéele. Geijers betydelse som historieskrifvare tolkades af doc. S. J. Boëthius. Prof. Nyblom talade för minnet af skalden och musikern. För Geijers slägtingar talade kand. R. v. Schultz, vestgöte, och för konstnären, prof. Börjeson, doc. Blomberg.

Lektor P. Ödman utförde under aftonen flere af Geijers solosånger såsom »Tystnaden», »Vikingen», »Kolargossen» m fl. alla sjungna med mästerligt föredrag, som väckte allmän hänförelse. Med mycken humor meddelade han små historier om olika sångers uppkomst, hvari han förträffligt understöddes af prof. Nyblom, som sjelf med känd talang föredrog några Geijersstycken. deribland den sköna *Mod och försakelse* »O föll uti ditt unga hjerta».

Aftäckandet af Geijers minnesstod i Upsala försiggick sålunda under festligheter, som buro prägeln af den stora kärlek och vördnad hvarmed ej blott Upsala studenter utan hela Sveriges folk omfattar den store mannens minne.

August Södermans manuskriptsamling.

Anteckningar af *A. L.*

19. Scherzo för orchester i pianoforteskizz. Leipzig 3 sept. 1856 kl. 2 f. m. — Ett väl icke särdeles egendomligt, men rätt lifligt och välklingande stycke i Mendelssohns stil, hvilket nog ännu kunde förtjena höras, i fall någon kunde utskrifva instrumentationen efter de någorlunda utförliga antydningarna i den temligen tydliga skissen. Denna komposition är den tidigaste med Leipzig till datum (sommaren 1856 vistades tonsättaren, som vi minnas, på Flastad nära Skokloster, arbetande på »Guldkorset»). Då vi kanske ej så snart återkomma till Leipzig, må här meddelas ett ytterligare bidrag till studietidens historik, nämligen ett bref till Fritz Arlberg i Stockholm från August Söderman i Leipzig, »Erdmanstrasse n:o 11 im Hofe. 2 tr.». Som detta bref är karakteristiskt för Södermans muntra skrifsätt, hans sysselsättningar, omdömen

och bekantskaper vid denna tid, så anföra vi det, med adressatens benägna medgifvande, nästan in extenso, jemte några kommenterande noter.

»Leipzig d. 15 febr. 1857.

Lefve Schahabaham den 2:dra! *

Som herrn kan se af dateringen af brefvet så är jag nu ändtligen ankommen till Leipzig. Leipzig är en stad — en mycket tråkig stad, men en mycket bra stad, i synnerhet för den som vill arbeta och draga nytta af tiden, ty tiden är här mycket lång, man har inga nöjen som lockar sig från arbetsbordet. Och är man nog dum att gå derifrån för att söka dem — då blir man lurad på confecten. Derför har jag nu tagit mitt parti och arbetar med både händer och fötter. Jag är för närvarande så instuderad uti en hop Psalmer, Fugor och Kanoner, att ej så stor bit af näsan syns — att någon kunde få tag deri för att draga upp mig och rädda mig. Men oaktadt jag är så djupt sjunken, så befinner jag mig rätt väl och längtar för ingen del hem till Stockholm med sina Abrahamare och Posttidningsrecensenter **.

Concertsaisonen i Leipzig har hittills varit rätt intressant. Så när som på en enda Simphonie (C-dur) äro alla Schumans orchesterverk uppförda, äfvensom Mendelssohns Sommarnattsdr., Valpurgisnacht, Lobges., Beethovens 4—5—8+9 Simphonier m. m. m. m. Ännu väntas på några af Liszts Simphonische Diktungen, och som han i nästa vecka lär komma hit för att anföra Tannhäuser, så hoppas man att han med samma uppför några af sina egna compositioner. Den intressantaste nyhet som förekommit är Wagners Faustouverture — hittills det skönaste bladet i hans troligen ännu ofulländade lagerkrans, men icke ens den förståsigpående Leipzigerpubliken tycktes vilja sentera den. De andra Faustkompositionerna af Spohr och Lindpaintner tyckas deremot vara tillräckligt Faustartade för publiken, i synnerhet den sednares, hvars Faustmusik nyligen uppfördes — men som Gud skall veta ej var annat än bara hvardagsmusik. Men jag unnar Wagner gerna hvarje nederlag, ty jag anser honom vinna en ny ära för hvarje gång någon af hans kompositioner blir »durchgefallen». Wagner bedömes och fördömes af den stora allmänheten såsom varande en förryckt fantast, men det är dock i dagen lagt att det gifves personer som förstå hans musik — dessa erkänna den såsom skapelse af snillet — och större delen af dessa personer äro dock sjelfva erkända snillen (t. e. Liszt, kanske Wagners i *alla* afseenden *största* beundrare). Häraf följer en fråga: Hvilken har *rätt*, den stora allmänheten eller de stora snillena? *

På artister har här varit god råd. Violinisterna och pianisterna, hvaribland Clara Schumann, ha varit *särdeles goda*, — men goda sångare är det särdeles ondt om. För en liten tid sedan uppträdde i Conservatorium och i Gewandhaus 3:ne syskon, en 4, en 5, en 6 år gammal — de spelade Paganinis Capricer och Vieuxtemps' Concerter för 3 violiner *unisono*. 'Men detta — säger en tysk witzare — är ändå ett intet, ty i nästa vecka kommer en pianist att uppträda i Gewandhaus, som ännu icke är född!»

Sedan vi sist såg hvarandra har jag bevistat 52 Conserter och Spectakl. förutom en mängd 'oprogramerade' musikaliska tillställningar. Herrn ser att jag begagnar min tid.

Jag hoppas att den svenska operamusiken betydligt har förkofrat sig sedan Kgl. Theatern förhöjt författarearvodet — på hvilken höjd den står här i Leipzig, bevisar denna lilla strof ur min nya opera **. Men det är endast när texten så fordrar, som jag tillåter mig denna lilla »Aufschwung».

Hur står det till i Stockholm? Hur mår min lilla mamma? Hur går det på Mindre Theatern? Hvad lycka har Lundgård gjort i Poises operett? Ha några nya kompositioner blifvit synliga? Har Gille ännu något af sitt förstånd i behåll? Hur mår Caron? Hur mår musiktidningen? Hvad gifves det för theaterintriger m. m.? — Frågor hvilka alla skola besvaras i herrns nästa bref till mig hvilket jag likväl hoppas få så snart som möjligt ***.

Nu vill jag bedja herrn om en tjenst nemligen att försöka skaffa mig följande poemer öfversatta på tysk vers — med samma metrer och tonvigter som finnas i de svenska. Richter har nemligen önskat att jag skulle tillegna honom dessa sånger, och gifva ut dem här i Leipzig, om något sådant låter sig göra (kompositörernas actier stå nemligen för närvarande mycket dåligt hos förläggarne härstädes. Härtel har t. ex. förlorat närmare 10,000 Thal. blott på Liszts »Simphonische Diktungen», hvaraf högst 20 ex. äro — och troligen under detta århundrade blifva sålda). Men här finnes icke en katt, som förstår ett ord svenska, mycket mindre någon som kan förvandla svensk poesi till tysk *.

Hälsa m:llr Lindmark och Lindahl samt hrr Stjernström, Arnoldsohn, Gille, Kinmanson och alla, som vilja taga emot en hälsning från mig. — Låt ingen obehörig läsa mitt bref **, och glöm ej att snart besvara det. Farväl! Bror min hälsar hjertligt. Lycka till nya triumpher — men skona qvinnohjertan, akta rösten, och glöm ej vännen

Aug. Söderman».

20. — 21. — Se 16.

22. Peer Gynt. Prolog. Melodramatisk musik. — 144. Musik till Peer Gynt af Ibsen, fullständigt manuskript för röster och piano, mycket tydligt. Kjöbenhavn 1870. — 154. Prolog och Nr 1. Sopransolo till Peer Gynt. Partitur. — Sist nämda partiturfragment är ty värr det enda af detta högst märkliga arbete, som ännu fins qvar i partiturform (skissen fins lyckligtvis fullständig och utkommer i klaverutdrag hos Elkan & Schildknecht). Norman säger om Peer Gynt, att »det prydliga partituret försvann på ett outransakligt sätt ur manuskriptsamlingen, efterlystes offentligt och kom lyckligtvis till rätta». Detta är dess värre ett misstag, det är och förblir borta. Tonsättaren sjelf sågs en vacker dag mot slutet af sitt lif vandra ut med partituret under armen och återkomma tomhänd, utan att säga någonting. Man har misstänkt att det möjligen lemnats såsom pant för någon skuld, och tanken har å nyo riktats på ett olycksaligt förhållande, som redan vidrördes på tal om Zohrab. Men då man ingenting säkert vet, så kan ingenting åtgöras. Emellertid vore det ingalunda omöjligt att, såsom skett med Hjertesorg och Svarte riddaren, utskrifva ett partitur efter skissens instrumentationsantydningar, som äro tydliga, utom i n:r 3 Solveigs romans,

---

* Namn på en operettext, af Arlberg öfversatt för Söderman, som dock (enligt den förres benägna meddelande) aldrig kom att komponera den, emedan idén till en del användes i den af Selinder 1859 uppförda Mumbo-gumbo.gongong den Store. Sedermera komponerades den af Dente och gafs under namnet I Marocco med framgång på Dramatiska teatern 1866.

** Af den tidens musikkritik i Stockholm får man en föga gynsam tanke genom en i Ny tidning för musik 25 nov. 1854 införd, af R(ubenso)n undertecknad »protest mot en aldrig detaljerad och i sina totalomdömen intetsägande, om okunnighet vittnande eller oärlig musikalisk kritik, sådan den i de dagliga tidningarna Aftonbladet, Dagbladet, Posttidningen och Svenska Tidningen för närvarande handhafves». Protesten är mest riktad mot A(braham) M(ankell) i Svenska Tidningen. I Posttidningen lär musikkritiken hafva skötts af en viss J. N. Bruhn, sedermera död på Konradsberg.

* I ett bref till Wagner af 16 febr. 1857 säger Liszt: »Den 22 reser jag till Leipzig för att stanna en hel vecka. »Préludes» och »Mazeppa» uppföras i Gewandhaus torsdagen d. 26 (till förmån för orchesterpensionsfonden), och d. 28 skall jag till förmån för hr Behr (»Landtgrefven») dirigera en föreställning af Tannhäuser i Leipzig, hvari Milde's sjunga Elisabeth och Wolfram». — För öfrigt var Tannhäuser gifven i Leipzig redan 1853, Lohengrin 1854. Det var i Wagners friskaste ungdomsverk som Söderman först lärde känna denne och då anslogs så lifligt af hans stil, som vi redan sett af »Harald och Anna».

** Här följer ett skämtsamt notexempel för baryton, som går ända upp till g^2, och piccolaflöjt, som går upp till c^6!

*** Poises operett var »God natt granne». Caron var en Arlberg tillhörig hund.

* De tre brefvet åtföljande poemerna äro texterna till Hafsfrun, Rosenknoppen och Jungfrun i Rosengård. Veterligen blef endast den första försedd med tysk text, ingendera utgifven i Tyskland. Till de båda senare skola vi återkomma.

** Preskriptionstiden för denna önskan torde nu få anses utgången.

der rätt och slätt en pianostämma är upptecknad. — Norman säger att det vore intressant att få sammanställa detta arbete med Griegs musik till samma stoff. En sådan jemförelse är emellertid endast undantagsvis möjlig, emedan klaverutdraget till Griegs Peer Gynt endast delvis omfattar samma ställen i dikten som Söderman komponerat. Af dessa synes mig Grieg obestridligen öfverlägsen i Solveigs och Anitras partier, hvaremot Söderman lyckats få mera karakter på Peer Gynts serenad. Södermans musik består af 8 nummer, utom melodramatisk prolog mellan Aase och Peer Gynt. N:r 1 är en fruntimmerskör »Profeten er kommen», med solo af Anitra, vacker, men ej så karakteristisk som hos Grieg. N:r 2 Peers serenad, bygd på orientalisk skala. N:r 3 Solveigs romans, originelt harmoniserad, börjar i E, men slutar med drill på Ess; modulation: E-cis-gis-Ass. N:r 4 »Memnonstötten synger», manskör, effektfull, harmoni med ett liggande Ass. N:r 5 »Solveig i stuen» och Peer lyssnande utanför, redan i texten en djupt gripande situation; melodi för horn med sordin. N:r 6 kör af »Nöster, Vissne blade, Duggdraaber og Brækkede straa» med tal af Peer Gynt och »Aases stimme» från prologen; dramatiskt effektrik, naturalistiskt harmoniserad och instrumenterad med kromatiska skalor i träet, baspizzicati, puksoli, bastrumma och bäcken. N:r 7 »Kör af kirkefolk», samt n:r 8 Solveigs vuggesang (originel), hvarpå kören återtages. Skisserna äro daterade Köbenhavn, 21 februari—12 mars 1870. (Forts.)

Från Scenen och Konsertsalen.

Kgl. Operan. Okt. 17, 19, 21, 26. Auber: *Kronjuvelerna:* — 18, 28. Adam: *Konung för en dag* (Piféar: hr E. Nilsson; Mossul: hr Linden, 1:a ggn. $^{28}/_{10}$ hr Lundqvist. — 22, 24, 27, 31. Gounod: *Romeo och Julia.* Julia, pagen, amman: frk. Klemming, Karlsohn, fru Strandberg; Romeo, Capulet, abboten, Tybalt, Mercutio: hrr Strandberg, Lundquist, Sellergren, Lundmark, Linden,) — 29. Bizet: *Carmen.* (frk. Wolff; Escamillo: hr Lejdström).

Svenska Teatern. Okt. 16, 17. Reber: *Herr Benoists papiljotter.*

Vasa-Teatern, Okt. 16—21, 23—28. Costé: *Kolhandlarne* — 30, 31. Offenbach: *Pariserlif.* (Gabrielle: frk. A. Pettersson; Raoul: hr Kleod).

Djurgårdsteatern. Okt. 16, 18—21. *Hin och Småländingen.*

Södra Teatern. Okt. 27—31. Offenbach: *Orpheus i Underjorden*, buffa-feeri med sång och olympisk dans i 4 akt. af H. Crémieux, öfvers. af E. Wallmark (Eurydice: frk. Emma Ekström, 1:a debut; Orpheus: hrr Lundahl, Strömberg; Styx: hrr Wagner, Åbjörnson; gästupptr. af premiérdansösen fru Hilda Lund).

Musikal. Akademien. Okt. 15. Hr Andreas Halléns konsert. 1. »Pagen och kungadottern» för soli, kör orkester, (första, tredje och fjerde balladerna); 2. Siegruns monolog ur Harald Viking» (fröken Ek); 3. »Skogsrået», symfonisk ballad för kör och orkester, ord af H. Tigerskiöld. — 30 frk Gina Oselios konsert, bitr. hr Bach (violoncell) och Fexer (ackompagnatör).

Vetenskaps Akademien. Okt. 23. 1:a *Kammarmusik-soarén* af hr Aulin, Sjöberg, Bergström, Carlson. 1. Mendelssohn: E-moll-stråkqvartet op. 44 n:o 2; 2. Sjögren: Sonat n:o 2 (ny) för piano och violin; 3. Schumann: Stråkqvartett A-dur op. 44 n:o 3.

Svea-salen. Okt. 17. Konsert af de Engelska klockspelarna. — 21 Populär middagskonsert (solosång, qvartettsång, deklamation).

Gounods med rätta så populära romantiska opera »Romeo och Julia», som af brist på tenor ej kunde gifvas förra vintern, har nu genom hr Strandbergs öfvertagande af Ödmanns parti kunnat ånyo upptagas. Hr S. lyckades tack vare sin vackra röst och goda dramatiska bemödanden ganska bra i det mycket fordrande partiet och lade äfven i det yttre, i rörelser och mimik, mera känsla i dagen än han förut visat sig mäktig, särdeles i det stumma spelet; under sången skulle en mindre framskjuten munställning tillåta en rörligare, mindre uttryckslös mimik. En något större figur skulle äfven höja framställningen, med hvilken man dock på det hela finner sig ganska belåten. Fröken Klemming var samma intagande Julia, som förr och vann äfven nu rättvist erkännande, för sångpartiets utförande. Hr Linden har öfvertagit Mercutios parti och sjöng sin Mab-visa berömvärdt uttrycksfullt. I hr Lundmark hade operan fått en ny Tybalt, för öfrigt var rollbesättningen den gamla och goda. Vigseltablån har, skada nog, uteslutits af tidsskäl, emedan representationerna nu börja senare än förr.

Om de mindre teatrarnes Offenbachsrepriser kunna vi ej säga mer för tillfället än att de hvar i sin stad lär ha slagit mycket an. Djurgårdsteatern har ändtligen stängdt sina portar, sedan den hunnit uppbringa Hedbergs roande pjes »Hin och småländingen» ända till 40 representationer.

Kapellm. A. Halléns kansert d. 16 okt. var ett musiknöje i den stora stilen, hvarom redan anblicken af hofkapellet och Filharmoniska sällskapet gaf förvissning; soloplatserna intogos af fru Edling, frk. Ek samt hrr Strandberg och Nygren. En ganska talrik publik helsade med applåder konsertgifvaren vid hans framträdande till dirigentplatsen.

»Pagen och kungadottern», som i Sverige förut endast gifvits i Göteborg är ett äldre verk som i mycket påminner om Schumanns romantik men dock eger åtskilligt af sjelfständig art. Utom den vackra inledningen anslår mest slutet af tredje balladen och hela den fjerde, som börjar med en präktig teckning af festen i kungens borg, och hvars slut är mycket poetiskt tänkt. Utförandet var förträffligt. Siegruns monolog ur hr Halléns opera »Harald Wiking» föredrogs af frk. Ek, som med sannt uttryck återgaf det bekanta stycket, ett af operans glansnummer. I »Skogsrået», till ord af Victor Rydberg komponerad för tenorsolo och orkester, står komponisten på fri och egen grund om ock på den nytyska skolans mark, hvilket röjer sig i de harmoniska effekterna och den bjert färgrika instrumentationen. Rydbergs vackra dikt har af komponisten fått en utrycksfull och intressant musikalisk tolkning. Likasom förliden sommar i Köpenhamn, der stycket gafs på den stora musikfesten med hr Ödmann i tenorsolot, väckte det här ganska stort bifall och hr Strandberg hördes med nöje i solostämman. Soarén afslutades med en symfonisk ballad för mansröster, solo, deklamation och stor orkester. Den allegoriska diktens storslagna stil motsvarades af tonsättningen, hvari en väldig vikingakraft utvecklades af »Harald Wikings» upphofsman Såväl kören som orkestern glänste här med effektfulla och äfven melodiskt vackra partier och stycket i sin helhet gjorde on mäktig verkan; dock borde man få höra det ännu mera för att rätt kunna inträngа i detaljarbetet, särskildt det orkestrala. Deklamationen. som afslutade detta verk, utfördes kraftigt af hr Ranft. Hr Hallén blef af den tacksamma publiken lifligt hyllad efter konsertens slut.

Första kommarmusiksoarén gafs inför en talrik och intresserad publik och hade äfven ett lockande program. Mendelssohns sköna E-molls-qvartett med dess luftiga scherzo är ett gammalt favoritnummer för vår publik, likasom äfven Schumanns qvicka och originella samt ej mindre sköna i A-dur. Med mer än vanlig schwung och finess i föredraget utförde executörerna dessa mästerverk. Sjögrens nya sonat, förut gifven i Köpenhamn af honom sjelf och hr Aulin, förskaffade så väl honom som de utförande, hr Aulin och fru Åqvist, ampelt erkännande. Sonaten, bygd på folktonsmotiv, som ofta i ny drägt vänder åter, är såsom sonat betraktad något fri i formen men intresserar i sin helhet och vitnar om framåtgående kompositionstalang. Skrifven som den är för hr Aulins stråke återgafs också principalstämman af denne con amore. Det fägnar oss att dessa soaréer synas vinna allmänhetens uppmuntran hvilken dock i än högre grad borde skänkas dem, så att de kunde gifvas för full salong.

Fröken Oselios konsert var, som andra främmande konstnärers nu för tiden, glest besökt. Priset på bästa platserna var äfven afskräckande högt för vår publik, äfven i betraktande af nöjet att åter höra fröken Oselio med minnet af de goda egenskaper fröken Ingeborg Ås förut ådagalagt under hennes verksamhet vid vår opera för åtta år sedan. Frk. Oselio har nu i hög grad utvecklat sin talang och vunnit namn i utlandet. Hennes röst är

i besittning af mycken styrka och behandlas med stor virtuositet, föredraget är mycket dramatisk, kanske väl mycket för konsortsalongen och stundom ledande till allt för emfatisk stegring, till men för röstens klang i det högre registret. Konstnärligheten i detsamma framträdde synnerligast i »Sappho-arian» och fängelse-arian ur »Mefistofeles»; uppfattningen af habaneran i Carmen var rätt originel. Då vi snart lära få höra frk. Oselio från scenen, hennes rätta fält, få vi tillfälle att ytterligare och bättre lära känna hennes artistiska förmåga, och det skulle vara ganska intressant att förnya bekantskapen med hennes Anmeris i »Aida», Ortrud i »Lohengrin» eller Zinka i »Karpathernas ros»,som nu ej på länge varit gifven här, samt att få se hennes Carmen å vår operascen.

Från in- och utlandet.

Kgl. operan. Léo Delibes underhållande komiska opera »Kungen har sagt det», senast gifven här 1877, går i dessa dagar med nästan alldeles ny rollbesättning öfver scenen. Operan har nu omarbetats så att versdialogen förändrats till prosa. Rollerna till Bizets »Djamileh» hafva nyligen utdelats. Andra symfonikonserten för denna säsong eger rum lördagen d. 10 november. En repris af »Leonora» förberedes med fröken Ek i titelpartiet, hr Strandberg som Fernando och hr Lejdström som kungen. »Kärleksdrycken» med hr Nilsson som Nemorino är ock att förvänta.

Södra teatern öppnades för denna spelterminen d. 27 okt., såsom vår teater-revy visar. Teaterns ordinarie personal för spelåret utgöres af följande medlemmar: fruar Caspér, Fornell och Jensen; frökn. Caspér, Ekström, Hansson, Hodell, Holmström, Johnsson, Magnusson och Sundqvist; hrr Gustaf Bergström, Frank, Lund, Lundahl, Pulchau, Rundquist, Salzenstein (bitr. regissör), Strömberg, Svedberg, Erland Wagner, och Abjörnson; orkesteranförare och sångrepetitör: H. Berens. Föreståndare för teatern äro hrr Axel Bosin och Richard Wagner; litteratör: hr G. af Geijerstam. Föreställningarna komma under hela spelåret att börja kl. half 8 e. m.

Musikaliska akademien hade d. 25 okt. sammankomst, då följande ärenden förekommo:

Först anmäldes att akademiens anhållan om aflåtande af proposition till nästa riksdag om beviljande af 6,000 kronor årligen till upprätthållande af den från k. teatern 1885 öfverflyttade teaterskolan afslagits; några medel härtill funnos ej heller för närvarande disponibla. Kamrer Sillén erhöll på grund af sjukbetyg 4 månaders tjenstledighet, under hvilken tid akademiens ledamot hr Jul. Bagge förordnades sköta befattningen.

Musikläraren Fredr. Peterson hade erbjudit sig att under närmaste framtiden meddela undervisning i rytmik åt ett antal elever vid konservatoriet och det beslöts att för detta ändamål åt honom upplåta lokal.

Victor Dahlgren. den populäre tenorsångaren, under så många år anställd vid kgl. operan, fylde den 16 okt. 60 år och blef då med en festlig kollation firad af en talrik vänkrets. Dahlgren antogs som elev vid k. teaterns balettkår 1846, blef 1852 elev vid aångscenen och debuterade med god framgång 1853 å kgl. operan som Pelle Jonson Krycka i »Målaren och modellerna» och Daniel i »Alphyddan». Dahlgren har på denna scen sjungit en mängd partier såsom Ottavio i »Don Juan», Oberon. Max i »Friskytten», Nemorino i »Kärleksdrycken», Tonio i »Regementets dotter», Lyonel i »Martha», Roger i »Muraren», Lorenzo i »Fra Diavolo», Florestan i »Fidelio», Belmonte i »Enleveringen» m. fl. operor och såväl för sin vackra röst som roande komik gjort sig mycket populär.

En enkel Geijersfest — den enda oss veterligen här i hufvudstaden — firades d. 29 okt. med anledning af Geijermonumentets aftäckning påföljande dag af Filharmoniska sällskapet på dess veckorepetition. Ordföranden kammarherre Burén tecknade i korthet Geijers musikaliska verksamhet, hvarefter sjöngos några af hans mest bekanta sånger, dels solonummer, dels andra, föredragna af en större qvartett.

† ***August Edgren,*** kgl. operans kormästare, afled efter en kort sjukdom d. 22 okt. och med honom förlorade operan en nitisk och skicklig förmåga. Aug. Edgren hade tagit musikdirektörsexamen vid konservatoriet och tjenstgjorde sedan som flöjtist i hofkapellet. 1868 och 1869 var han dirigent för Dramat. teaterns kapell, blef sedan kapellmästare vid Mindre teatern, tjenstgjorde derpå vid Nya teatern och blef kördirigent vid operan 1885. Den bekanta Edgrenska qvartetten var hans skapelse och flere sångföreningar hafva stått under hans ledning, såsom »Qvartettsångarförbundet», »Typografernas sångförening» och »Stockholms allmänna sångförening»; han var äfven i Musikföreningen värderad som kördirigent. Han har komponerat flere sångqvartetter, som varit mycket sjungna, särskildt deribland »Pilten sprang neder till sjöastrand». Han har dertill utgifvit flere häften »Svenska folkvisor» arrangerade för qvartett.

Filharmoniska sällskapet sammanträdde första gången den d. 15 okt. i Musikal. akademiens orgelsal. Under nu började arbetsår utgöres styrelsen af kammarherre A. Burén, ordförande, ingeniör E. Scholander v. ordförande, ingeniör Th. Wawrinsky sekreterare, löjtnant A. Ellsén skattmästare, kapellmästare And. Hallén dirigent, häradshöfdingen frih. E. von Otter, fruar C. Zethræus och A. Carlström samt fröken C. Lindroth. Aktiva ledamöter äro 177. Under arbetsåret komma tre konserter att gifvas. För att utan ekonomisk risque kunna utföra större verk beslöts att abonnementslistor skola utsändas. Hvarje abonnent erhåller tre kuponger, hvilka sedan utbytas mot en bästa plats till hvar och en af de tre konserterna, då abonnenten kan välja plats och äfven sitt sällskap på konserterna. Med abonnementet följer rätt att bevista sällskapets alla sammankomster, äfven generalrepetitionen; abennementspriset är 10 kronor. Passiva ledamöter, nu utgörande 116, erlägga 5 kronor och få närvara vid öfningarne. För att göra repetitionerna underhållande tillsattes en nämnd, som har att för hvarje sammanträde arrangera extra musiknummer.

Vi lyckönska Filh. sällskapet till talrikt abonnement och all den uppmuntran som det genom sin hittills så berömda verksamhet förtjenar.

Fröbergska sällskapet har i slutet af förra månaden i Uddevalla gifvit »Konung för en dag» med stor framgång. Neméa har spelats af fru Högfelt-Aberg Zephoris och Mossul af hrr Henrikson och Ringvall.

Venersborgs musiksällskap hade den 20 okt. sin första musiksoaré med dans. Soarén inleddes med Spohrs »Jessonda»-ouverture för orkester och introduktionen till första akten af denna opera. Ett mera framstående nummer var Brahms »Neue Liebeslider», vidare utfördes qvartetter för mansröster, aria ur »Tannhäuser», förtjenstfullt utförd af fru Märta Andersson, samt till slut marschen ur denna opera.

Köpenhamn. Med anledning af kung Kristian IX:s 25 års regeringsjubileum d. 15 nov. uppföres då på kgl. teatern »Aladdin», originalopera efter Oehlenschläger af dansken E. Hornemann (f. 1841, förut bekant genom sin sagoouverture »Aladdin»). Titelpartiet i den stort anlagda operan, hvilket skall vara mycket svårt, utföres af hr Ödmann, Noureddins likaså stora parti har anförtrotts åt hr Simonsen, hr Schram skall spela sultanen, fröken Dons blifver Gulnare och hr Lange lampans ande.

Paris. Adelina Patti har af Stora operans direktör Gailhard låtit öfvertala sig att uppträda der i Gounods »Romeo och Julia», som snart för första gången går öfver denna scen (har förut tillhört Opéra Comique) Jean de Reszké skall sjunga Romeo, Edouard de Reszké Lorenzo och Melchisedec

Mercutio. Gounod, hvilken, som vi förr nämnt, komponerat en ny ballet för detta uppförande, har blifvit så förtjust öfver Pattis engagement, att han sjelf tänker anföra orkestern på första representationen.

— Benj. Godards 4-akts-opera »Jocelyn», nyligen gifven första gången i Paris å Théâtre lyrique National (f. d. Chatean d'Eau-T.), har endast haft medelmåttig framgång. Den förr uppburne tenoren Victor Capoul sjöng efter 10 års frånvaro från scenen titelpartiet, men kunde ej med sin nu passerade röst, oaktadt all smak i föredraget, väcka intresse. Operans text är af Armand Silvestre bearbetad efter Lamartines bekanta dikt.

Clara Schumann, den berömda tonsättarens efterlefvande maka, sjelf tonsättarinna och en af nutidens allra förnämsta pianister, firade d. 21 okt. i Frankfurt am Main sitt 60-års-jubileum. Redan vid 9 års ålder började nemligen den lilla Clara Wieck att gifva offentliga konserter.

Fortsättning af »Beethovens och Schuberts sista graflägging» jemte andra artiklar hafva af bristande utrymme i detta nummer måst uppskjutas till nästföljande.

Dödsfall.

Edgren, August, kormästare vid kgl. operan, f. d. 18 juni 1849 i Fellingsbro, † i Stockholm d. 22 oktober. (Se sid. 135).

Hvarjehanda.

Passande opera. Teaterdirektören till regissören: »Hvilken opera tänker ni ta upp till ära för vinproducenterna som samlas här i öfvermorgon?» — Regissören: »Jag tänker ta' 'Vatten dragaren'».

Stora konstverk förete vanligen en framstående enkelhet i konstruktion och ega derigenom möjlighet till längre fortvaro liksom till en allt allmännare popularitet. *Klauvell.*

Konstens vanhelgande är ett vanhelgande af det högsta väsendet.
L. Rellstab.

Allt kärt och godt, det tillkommande och det förflutna, hopp och längtan, vakna inom oss vid tonernas helsning.
Novalis.

Den sanna skönheten är i lika hög grad öfverdriftens som tomhetens fiende. *Jean Paul.*

Falsk sång. Rameau anfölls i sin dödsstund af en andelig herre med ovänliga hårda ord. Då detta varade länge och presten ej upphörde att predika och skria, svarade Rameau helt allvarsamt: »Huru kan eders högvördighet vilja *sjunga så falskt.*»

Oscar Lejdström,
Sånglärare.
Kongl. Myntet.

Albumblad
5 melodiska tonstycken för Piano (Romance. Humoresk. Perpetuum mobile. Aftonstämning. Marche Triomphale)
af
Adrian Dahl,
finnes att köpa å **Svensk Musiktidnings expedition,** Hötorget 6, samt hos hrr musikhandlare och bokhandlare i landsorten. Pris 1 krona.
Dessa vackra pianostycken af den nu genom flere omtyckta arbeten bekante tonsättaren kunna med skäl rekommenderas åt våra pianister.

J. LUDV. OHLSON
STOCKHOLM
16 Regeringsgatan 16
Flyglar, Pianinos och **Orgelharmonier** af de bästa Tyska & Amerikanska fabriker i **största** lager till **billigaste** priser under fullkomligt ansvar för Instrumentens bestånd.
Obs.! **Hufvuddepot** för **Blüthners** verldsberömda Flyglar, samt **Rönischs & Steinweg Nachfolgers** utmärkta Pianinos.

Berna Schück
meddelar **sånglektioner,** afseende röstens fullständiga utbildning efter M:me Artôts berömda metod.
Adress: **Brahegatan 38,** 1 tr. upp.
Mottagningstid kl. 10—12 f. m.

Maria Pettersson
född ***Konow***
meddelar fortfarande undervisning i
Solosång.
34 Drottninggatan 34.

Svensk Musiktidnings
Musjkalbum
1887
inneh. Pianostycken af Em. Sjögren, Stephen Heller, Th. Kirchner, F. H. samt sånger af Gösta Geijer, A. M. Myrberg, A. L. — kan köpas i musik- och bokhandeln samt å tidningens expedition för 1 krona.

Richard Anderssons
Musik-Skola
är åter öppnad. Undervisningsämnen och lärare äro: Piano: Richard Andersson och f. d. elever. Violin: L. J. Zetterqvist, konsertmästare vid Kongl. Hofkapellet. Orgel: W. Heintze, organist i S:t Jacob. Harmonilära: Knut Bäck.
Skriftliga förfrågningar och anmälningar adresseras till Stockholm, Brunnsgatan N:o 28, 2 tr. upp. Muntliga sådana alla dagar kl. 1--3 och 5—6 e. m. från och med den 10 Sept. till skolans början. (G. 22302×5).

Piano- och Sång-lektioner erhållas af god beskaffenhet till moderat pris. Närmare upplysning lemnas å Svensk Musiktidnings byrå, Hötorget 6, 1 tr. upp från Olofsgatan kl. 12—1 midd.

Undertecknad gifver fortfarande undervisning i
Sång, Dramatik och **Plastik**
om anmälan göres mellan
kl. ***10—11*** f. m.
Sturegatan 24.
Signe Hebbe.

SVENSK MUSIKTIDNINGS årgångar 1884, 1885 och 1886 säljas till **nedsatt pris** af **4 kronor** pr årgång, **7 kronor** för två årgångar, **10 kronor** för alla tre, då **kontant liqvid** med beställning efter noggrann adress sändes **direkt till Svensk Musiktidnings Expedition, Stockholm.**

INNEHÅLL: Erik Gustaf Geijer (med porträtt.) — Geijersfesterna i Upsala den 30 oktober. — August Södermans manuskriptsamling af A. L. — Från Scenen och Konsertsalen. — Från In- och Utlandet. — Dödsfall. — Hvarjehanda. — Annonser.

STOCKHOLM, O. L. SVANBÄCKS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG 1888.